

PRILOG IZGRADNJI INFORMACIJSKOG SISTEMA MALE PRIVREDE U DRUŠTVENO-POLITIČKOJ ZAJEDNICI

U ovom radu, analizom postojećih obrazaca koji nose informacije o maloj privredi, ukazuje se na mogućnost i potrebu izgradnje integralnog informacijskog sistema društveno-političke zajednice na primjeru informacijskog podsistema male privrede. Razmatranjem sadržaja glavnine obrazaca koji tvore osnovu za izradu evidencija uočeno je nepostojanje informacijskog podsistema male privrede, te se ukazuje na potrebu njegove izgradnje.

Informacijski sistem; mala privreda; općenarodna obrana.

I

Mala privreda u posljednje vrijeme, vrijeme krize ekonomskog privređivanja, postaje sve interesantniji oblik organiziranja proizvodnje jer ima mnoge atribucije suvremenog oblika poslovanja. Jugoslavenska orientacija na koncepciju općenarodne obrane, između ostalog, predstavlja pripremanje svih subjekata društva za rad i nastavak potrebnih djelatnosti u ratnim uvjetima, te time postavlja dodatne zahtjeve organiziranja male privrede.

Koncepcija općenarodne obrane ne predstavlja agresivnu politiku, tj. politiku priprema društva za rat kojim bi se bilo koga ugrožavalo. Ona predstavlja pripremu društva za vođenje obrambeno-oslobodilačkog rata na vlastitom teritoriju, prvenstveno osloncem na vlastite snage i mogućnosti. Da je to tako, može se zaključiti na temelju Ustava SFRJ i ostalih zakonskih dokumenata koji definiraju elemente sistema ONO. Aktivnosti i mjere sistema sastoje se iz oružane borbe kao najvažnijeg oblika suprotstavljanja agresiji koji nadopunjuju neoružani oblici borbe i otpora, djelovanje sistema sigurnosti i DSZ, sistema civilne zaštite, sistema osmatranja i obavještavanja te osiguranja kontinuiteta djelovanja društveno-ekonomskog i društveno-političkog sistema u ratnim uvjetima. Snage sistema koje moraju realizirati nabrojene aktivnosti jesu: oružane snage SFRJ, snage

sigurnosti i DSZ, snage sistema OiO i snage sistema civilne zaštite. Sve te snage čine subjekte kojima je i zakonodavac, s punim opravdanjem, na prvo mjesto stavio radnog čovjeka i građanina kao jedinog svjesnog i kreativnog činioca obrane koji to svoje pravo i obavezu ostvaruje djelovanjem u organizaciji udruženog rada, mjesnoj zajednici, društveno-političkoj zajednici, društveno političkoj organizaciji ili nekoj drugoj organizaciji legalnog okupljanja i djelovanja građana. Poslovi u sistemu ONO, kao posljednji element sistema, jesu svi oni poslovi koji se obavljaju u smislu definiranja priprema, planiranja, organiziranja i operativnog izvođenja bilo kojih aktivnosti vezanih uz ONO.(7)

Cjelokupni sistem ONO ostvaruje nekoliko funkcija. Funkcija odvraćanja od agresije, koja se postiže respektivnom snagom i organizacijom sistema, u direktnoj je vezi sa stabilnim ekonomskim i političkim odnosima. U tom kontekstu sistem općenarodne obrane i ekonomsko-politički sistem objekt su procjene stabilnosti i uspješnosti djelovanja društvenog sistema.

Druga vrlo važna funkcija sistema ONO jest pravovremen, brz i djelotvoran odgovor na bilo koju vrstu agresije ili upotrijebljeni oblik oružane borbe. Osim agresije ili djelovanja specijalnim ratom, na Jugoslaviju može biti izvršena agresija s radikalnim i agresija s ograničenim ciljem. Agresiju s radikalnim ciljem mogao bi izvršiti jedan od vojno-političkih blokova. Isti oblik agresije uslijedio bi u slučaju međusobnog sukoba blokova kada bi se linija oružane borbe protezala preko našeg teritorija.

Agresija s ograničenim ciljem, uprkos svojoj težini i težini posljedica, bila bi blaži oblik agresije koju bi mogla izvršiti neka od susjednih zemalja.(15)

U slučaju bilo kojeg oblika agresije agresor bi koristio najsuvremenija klasična borbena sredstva. Nije isključeno da bi, ako bi to bilo potrebno, koristio kemijska pa čak i nuklearna sredstva radi postizanja cilja. Zbog toga i naš sistem obrane treba raspolagati potrebnim naoružanjem i drugom opremom za vođenje oružane borbe kao i adekvatnom organizacijom. To je pretpostavka za uspješno suprotstavljanje sistema svim oblicima ugrožavanja. Orientacija naše vanjske politike prema nezavisnoj i nesvrstanoj politici u tom slučaju dolazi do punog izražaja jer je takva orientacija jasno izražena i kroz koncepcionsko-doktrinarna opredjeljenje oslonaca na vlastite snage. To znači da i naša Armija, kao osnovni nosilac oružane borbe, treba raspolagati potrebnom ratnom i ostalom tehnikom, koju većim dijelom sami proizvodimo, kako bi se mogla uspješno suprotstaviti agresoru. "Objektivno možemo računati na faktičku samostalnost obrambeno-samozaštitne koncepcije onoliko koliko smo u stanju da osnovne materijalne potrebe općenarodnog obrambenog rata obezbijedimo iz vlastite proizvodnje."(2) Probleme i složenost takvih zadataka može ilustrirati spoznaja da suvremeni agresor može lako oružanu borbu prenjeti u vrlo kratkom vrmenu na bilo koji dio naše zemlje jer mu to omogućuje ratna tehnika. Upotreba aviona, helikoptera, raketa malog, srednjeg ili velikog dometa s mogućnošću nošenja različitih bojevih glava, tenkova i oklopnih transporteru te plovnih objekata brišu strogu granicu između fronte i pozadine koja je bila prisutna u mnogim prijašnjim ratovima. Organizirati proizvodnju u takvim uvjetima vrlo je složen zadatak u fazi planiranja i koordinacije, a još složeniji u vrijeme izvođenja planova. "Planovima i praktičnim rješenjima traže se neophodne praktičke mjere zaštite ljudi, mjere disperzije pogona i proizvoda, onesposobljavanje pogona,

prelazak na zanatsku proizvodnju kada to bude potrebno, obezbeđenje rezervi u repromaterijalu, energiji itd."(2)

Oslonac na vlastite snage u oružanoj borbi i materijalnoj proizvodnji ne znači i odbijanje savezničke pomoći ukoliko bi ona bila nužno potrebna. Određena materijalna pomoć prijateljskih zemalja i naroda zavisiće, prije svega, o rezultatima naše oružane borbe i drugim oblicima borbe i otpora. Pomoć u materijalu i opremi koju bismo primili ne smije biti uvjetovana zahtjevima za političkim, teritorijalnim ili ekonomskim ustupcima nakon rata. Jugoslavija danas proizvodi između 70 i 80 % potrebnog oružja i opreme na vlastitim kapacitetima.(2) Ovako visok postotak proizvodnje potrebnih sredstava teško će biti zadržati i u ratnim uvjetima, barem ne na način kako je to danas organizirano. "Iskorišćenje svih materijalnih izvora i dobara društva osigurava uspješno i dugotrajno vođenje rata osloncem na vlastite snage. Polazeći od tog doktrinarnog opredjeljenja u miru se stvara materijalna osnova, a u toku rata nastavlja proizvodnja materijalnih dobara i sredstava za potrebe oružanih snaga i stanovništva. Izvori i potencijali našeg društva osiguravaju osnovne potrebe za život i borbu, i istovremeno onemogućavaju ili ograničavaju agresoru njihovo iskorištavanje. Funkcioniranje osnovnih privrednih djelatnosti na cijelom prostoru SFRJ, uključujući i privremeno zaposjednute dijelove teritorija, jedan je od vrlo važnih uvjeta uspješnog vođenja općenarodnog obrambenog rata."(15)

Organizirati proizvodnju na privremeno zaposjednutom teritoriju izuzetno je teško jer je to teritorij koji dominantno kontrolira agresor svojim oružanim snagama. Proizvodnju u većim organizacijama udruženog rada organizirao bi agresor za svoje potrebe a istovremeno bi stvarao privid normalizacije stanja na privremeno zaposjednutom teritoriju. Teško je vjerovati da će agresor na takvima kapacitetima dozvoliti ilegalnu proizvodnju za naše potrebe, potrebe borbe i otpora. Zato će već danas biti potrebno pronaći organizacijske oblike koji omogućuju proizvodnju, a da to ne otkrije i ometa agresor. Mala privreda, zbog svojih obilježja, organizacijski je oblik koji nudi mnogo različitih rješenja i modela proizvodnje daleko uspješnijih sigurnijih za rad u ratu.

II

Definiranje pojma male privrede, kojoj se u posljednje vrijeme poklanja sve veće značenje nije jednostavan zadatak. Postoji više definicija i poimanja male privrede koje se danas koriste. Zbog toga u ovom se radu ne teži za savršenom definicijom, već će se koristiti ona koja odgovara zahtjevima problematike rada.

U svijetu se različito prilazi definiranju načina organiziranja proizvodnih i uslužnih djelatnosti što se podrazumijeva pod pojmom male privrede kod nas. U gotovo svim kapitalističkim zemljama mala i srednja poduzeća (small business) su poduzeća do 200 ili 500 zaposlenih iz svih privrednih djelatnosti uključiv i zanatstvo i kućnu radinost. Faktor definiranja je i vrijednost osnovnih sredstava, u nekim zemljama izražena po zaposlenom, a kod nekih njihova ukupna vrijednost. U Japanu mala se privreda definira različitim granicama unutar pojedinih privrednih djelatnosti. Tako na primjer kod industrijske djelatnosti malo poduzeće je ono čiji kapital ne prelazi 50 milijuna jena s ukupno do 300 zaposlenih. U grani trgovine ta je granica 10 milijuna

jena i do 50 zaposlenih. U SAD malo i srednje poduzeće je poduzeće do 500 zaposlenih iz svih privrednih djelatnosti s imovinom do 100 milijuna dolara. Pod malom privredom u Australiji podrazumijevaju se poduzeća do 100 zaposlenih u industriji, odnosno 20 zaposlenih u ostalim privrednim djelatnostima. SR Njemačka definira kao malo poduzeće ono u kojem je zaposleno do 199, zaposlenih a srednje s 200 do 500 zaposlenih. U nekim se djelatnostima polazi i od veličine godišnjeg prihoda.

Mala privreda u socijalističkim zemljama definira se različito od zemlje do zemlje, ali je u pravilu slabije i manje razvijena nego u kapitalističkim zemaljama. Pod malom privredom podrazumijeva se lokalna privreda ili mala poljoprivredna gospodarstva, proizvodnja poljoprivrednih artikala na okućnicama, domaća radinost ili pružanje usluga stanovništvu.(4)

Sedamdesetih godina ovog stoljeća i u našoj se zemlji počinje voditi konstruktivna diskusija o razvoju male privrede. Problematika male privrede još je uvijek nedovoljno istražena što pokazuje nepostojanje njenog jedinstvenog poimanja i definiranja. Mala privreda je "skup proizvodnih i uslužnih djelatnosti koje se obavljaju u okviru manjih proizvodnih jedinica do 125 zaposlenih u industriji, bez obzira na broj zaposlenih u zanatstvu i domaćoj radinosti i do 60 zaposlenih radnika iz svih ostalih privrednih delatnosti, bez obzira na sektor svojine. Zatim, zakonom dozvoljene delatnosti koje se obavljaju po osnovu samostalnog ličnog rada, ugovorne organizacije, zanatske i druge zadruge (osim zemljoradničkih)." (4)

Društveni dogovor o provođenju zajedničke politike razvoja male privrede u SFRJ definira subjekte privrednog djelovanja koji imaju atribut male privrede. Taj atribut dobivaju radne organizacije bez osnovnih organizacija koje zapošljavaju manji broj radnika i koje se bave pojedinačnom, odnosno maloserijskom proizvodnjom ili proizvodnjom u kooperaciji i po narudžbi. Radne organizacije koje zapošljavaju manji broj radnika iz oblasti građevinarstva, saobraćaja, trgovine, ugostiteljstva, i turizma, organizacije udruženog rada koje obavljaju sve vrste zanatskih usluga, kao i one radne organizacije koje pružaju intelektualne usluge dio su male privrede. Privredne djelatnosti koje obavljaju samostalni privrednici, kao i svi oblici udruživanja i organiziranja udruženog rada i njihovih sredstava s radom drugih radnika u udruženom radu, zanatskim i drugim zadrugama također su dijelovi male privrede. (4)

III

Praćenje djelovanja male privrede izvode mnogi subjekti u društveno-političkoj zajednici. U svim društveno-političkim zajednicama nije jednak razvijen sistem praćenja, a i poimanje male privrede je različito. To se ogleda i u evidencije o maloj privredi, tako da neki prate odvojeno malu privrednu društvenog i individualnog sektora. Raznolikost poimanja i praćenja dovodi do različitih opsega i nivoa evidencija o djelovanju te privrede koji najčešće ne omogućavaju izvođenje jedne cjelovite analize po svim njezinim elementima.

Komora, kao samoupravna asocijacija organizirana radi unapređenja poslovanja organizacija udruženog rada, između ostalog prati, i segment male privrede. U tom praćenju obuhvaćena je mala privreda društvenog sektora. U Komori se osnivaju vijeća privrednih djelatnosti koja razmatraju pitanja od posebnog i zajedničkog interesa organizacija udruženog rada obuhvaćenih u vijeću. Među tim vijećima postoji i Vijeće za unapređenje i razvoj male privrede koje između mnogobrojnih zadataka ima i zadatak da potiče i razvoj kapaciteta male privrede. Ovo Vijeće na osnovi prikupljenih podataka ispostavlja informacije o: ukupnom prihodu, utrošenim sredstvima, ostvarenom dohotku, raspoređenom dohotku, prosječnom broju zaposlenih, ostvarenom dohotku po radniku, akumulaciji, tekućim gubicima kao i o ostvarenom izvozu i uvozu. Ove informacije daju se po pojedinim OUR-ima ili OOUR-ima male privrede regije na kojoj djeluje određena privredna komora. I informacije mogu biti prezentirane korisnicima kao godišnje, polugodišnje, kvartalne, mjesecne ili po posebnom zahtjevu njihovih korisnika.

Praćenje rada, unapređenja i razvoja sektora male privrede, gdje su sredstva za proizvodnju u privatnom vlasništvu, izvode strukovne organizacije osnovane s tim ciljem. Samo prćenje vrši se izradom analiza i izveštaja o finansijsko-materijalnom položaju pojedinih subjekata.

Sektor male privrede, radi ostvarivanje porezne politike i stjecanja prava na određene olakšice, prate i stručne službe skupštine svake općine i Službe društvenog knigovodstva. Služba društvenog knigovodstva prati organizacije udruženog rada male privrede društvenog sektora preko periodičnih obračuna i zaključnog računa. U tu svrhu kreirani su mnogi obrasci, među kojima su najvažniji: bilanca uspjeha (NN 75-43/BU), raspored rezultata (NN 75-44/RR), izveštaj o primjeni Društvenog dogovora o dohotku u SR Hrvatskoj (NN 1-1177/DD/89), prosječni broj zaposlenih (NN 1-600/UT-I-275), podaci o neposrednoj slobodnoj razmjeni rada (NN NSR), obrazac (NN 75-32/EN) o obračunu utroška električne energije, bilanca stanja (NN 75-42/BS) itd. Svi naznačeni obrasci sadrže dvije osnovne grupe informacija. U prvoj grupi najčešće se navode: matični broj i šifra djelatnosti, naziv organizacije i sjedište organizacije. U ovu grupu informacija spadaju i one koje popunjava SDK-filijala a odnose se na vrstu posla, operativni broj sjedišta, osnovni račun, individualnu partiju i sl. Druga grupa informacija sadrži niz informacija koje zavise o tipu obrasca, odnosno evidencije. Ovdje se općenito može reći da su svi pokazatelji u ovim obrascima izraženi kao vrijednosni pokazatelji, osim obrasca UT-I-275 gdje je broj zaposlenih izražen brojem radnika, a ukalkulirani sati rada brojem sati rada.

Samoupravnoj interesnoj zajednici mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika organizacije udruženog rada male privrede društvenog sektora dostavljaju obrazac M-1 (PRIJAVA OSIGURANJA). U ovom obrascu prvi skup informacija sadrži podatke o radnom nalogu za mikrofilmiranje, broju mikrofilmske role i pozicije, osobnom broju osiguranika, matičnom broju građana te registarskom broju obveznika uplaćivanja doprinosa. Druga grupa informacija odnosi se na niz obilježja o osiguraniku, među kojima su sa stajališta potrebe informacijskog sistema najvažniji: spol, datum rođenja, zanimanje, školska spremna te stručno obrazovanje.

Samoupravnoj interesnoj zajednici zdravstva i zadravstvenog osiguranja radnika i poljoprivrednika naznačene organizacije udruženog rada dostavljaju obrazac ZO-1

(NN UT-III/1-90). Ovaj obrazac u prvoj grupi informacija sadrži informaciju o nazivu i adresi obveznika uplate doprinosa, registarskom broju osiguranika te šifru djelatnosti. Druga grupa informacija odnosi se na obilježja osiguranika kao i na broj članova porodice osiguranika. Mnoga od tih obilježja nalaze se na prije spomenutim obrascima. Informacije se odnose na osnovne podatke o osiguraniku, rođenju, stanovanju, zaposlenju ili neka posebna obilježja koja ga po zakonu stavljuju u poseban odnos osiguranja.

Informacije o maloj privredi, čija su sredstva za proizvodnju u privatnom vlasništvu, najvećim se dijelom vode u općinskoj upravi društvenih prihoda. Među najznačajnijim obrascima koji su temelj za evidencije mogu se spomenuti: prijava za razrez poreza (NN 9-115/UT-IX-87, NN 9-115/UT-IX-87, NN 9-250/UT-IX-121, NN UT- IX-101), porezna prijava (NN 9-80/UT-IX-48). Među obrascima koji se navode treba spomenuti Ugovor o zapošljavanju (NN 5-755/UT- V/4-38a) i Obavijest o izvršenoj revalorizaciji osnovnih sredstava (NN UT-IX-181). Samoupravnoj interesnoj zajednici zdravstva i zdravstvenog osiguranja radnika i poljoprivrednika podnosi se obrazac ZO-1 (NN UT-III/1-90) a Samoupravnoj interesnoj zajednici mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Prijava o početku poslovanja obveznika uplaćivanja doprinosa (NN M-11) i Prijava osiguranja za radnike zaposlene kod poslodavca i za osiguranike koji su sami obveznici uplaćivanja doprinosa (NN 5-1475/M-1A).

Informacije koje se mogu dobiti na osnovi navedenih evidencijskih (prijava) mogu se podijeliti u nekoliko skupina. Uz osnovna obilježja koja se odnose na vlasnika sredstava za proizvodnju u ovim evidencijama mogu se naći i podaci o: ukupnom prihodu i dohotku; prometu proizvoda i usluga podložnom porezu na promet; specifikaciji ukupnog prihoda i rashoda; strojevima, oruđima i alatu čiji je vijek trajanja duži od godine dana; radu obveznika i drugih osoba; priznavanju olakšica; nabavi, utrošku i zalihamu osnovnog, pomoćnog i pogonskog materijala gotove robe i poluproizvoda; poslovnim knjigama i knjigovodstvenoj dokumentaciji te ostale napomene poreznog obveznika. Vrijedno je istaći obrazac UT-IX-181, tj. Obavijest o izvršenoj revalorizaciji osnovnih sredstava na dan 31. XII Ovaj obrazac nosilac je informacija o: imenu i prezimenu vlasnika sredstava, prebivalištu vlasnika, djelatnosti, poslovnom sjedištu i općini kojoj vlasnik podnosi ovu obavijest. Drugu grupu obilježja u ovom obrascu čine ona koja se odnose na svako pojedino osnovno sredstvo s kojim vlasnik raspolaže.

Uz navedene obrasce vlasnici sredstava za proizvodnju dužni su voditi poslovne knjige uz ostale prateće dokumente. Na osnovi svih naznačenih obrazaca općinske uprave društvenih prihoda ustrojavaju potrebne evidencije iz kojih crpe osnovu za analize godišnjeg ili ispodgodišnjeg karaktera.

IV

Iz analize dokumenata, koji se vode o maloj privredi društvenog i privatnog sektora, može se zaključiti da postoje iscrpni podaci kojima se prati djelatnost male privrede. Treba konstatirati da su spomenuti podaci prisutni kod različitih korisnika te u datom momentu nije moguće uspostaviti međusobnu vezu korištenja.

Ovako disperzirani podaci otežavaju prvenstveno realizaciju zacrtane politike razvoja male privrede, kao i uočavanje trendova razvoja za stvaranje novih pravaca politike razvoja. S druge strane, ovakvo vođenje evidencije onemogućava kvalitetno planiranje i organiziranje male privrede za nastavak djelatnosti u ratnim uvjetima.

Kako je i mala privreda subjekt u pripremama društva za obranu, a konцепција i doktrina postavlja vrlo velike i odgovorne zadatke pred nju, to je vrlo važno stvoriti potrebnu osnovu za kreiranje adekvatne organizacije rada u ratu. Da bi se to postiglo, potrebno je raspolagati određenim informacijama. Relevantne informacije, na osnovi kojih bi se gradio potrebni informacijski sistem za sveobuhvatno i kvalitetno planiranje, načelno su sadržane u postojećim evidencijama preko informacija o sjedištu organizacije udruženog rada ili vlasnika sredstava za proizvodnju, vrstama proizvoda, zalihama materijala, poluproizvoda i gotovih proizvoda, energetskoj potrošnji i potrebama, tipu i vrsti sredstava za proizvodnju, broju zaposlenih i njihovoj kvalifikacijskoj strukturi itd.

Kako informacije o naznačenim obilježjima male privrede već danas postoje, ali se prate na različitim mjestima, odnosno kod različitih subjekata, predlaže se izgradnja informacijskog sistema koji bi objedinjavao podatke svih subjekata praćenja male privrede. Budući da ne postoji integralni informacijski sistem koji bi objedinjavao sve subjekte u društveno-političkoj zajednici, trebalo bi razmišljati o njegovoj izgradnji, nosiocima, materijalnoj osnovi, kadrovima i ostalim potrebnim elementima. Takav integralni informacijski sistem omogućavao bi korištenje informacija, njihovo ažuriranje i dogradnju za potrebe planiranja, razvoja i organiziranja male privrede u mirnodopskim i ratnim uvjetima.

Respektiraju li se današnje društveno-ekonomske prilike i nivo spoznaje o potrebi izgradnje integralnog informacijskog sistema, tada njegovoj izgradnji treba prići postupno. To znači da u prvoj fazi njegovog koncipiranja treba definirati principe i organizaciju sistema, a u drugoj fazi prići njegovoj realizaciji postupnom izgradnjom pojedinih podsistema u koje spada i podsistemi male privrede.

LITERATURA:

- .Korošec Š., AKCIJONA KONFERENCIJA KOMUNISTA O IDEJNO-POLITIČKIM ZADACIMA SAVEZA KOMUNISTA U BRŽEM RAZVOJU MALE PRIVREDE, U CELJU 22. I 23. OKTOBRA 1987. GODINE, Beograd, 1987.
- 2.Mamula B., SAVREMENI SVIJET I NAŠA ODBRANA, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1985.
- 3.Mecanović I., DRUŠTVENI SISTEM INFORMIRANJA, "ZAGREB" radna organizacija za grafičku djelatnost, Samobor; Pravni fakultet u Zagrebu; Centar za stručno usavršavanje i suradnju s udruženim radom, Zagreb, 1981.
- 4.Milanović R., MALA PRIVREDA U SVETU I SFR JUGOSLAVIJI, Privredni pregled, Beograd, 1989.

5. Petkovski D., INFORMISANJE I OPŠTENARODNA ODBRANA, NIO Poslovna politika, Beograd, 1985.
6. Srića V., INFORMACIJSKI SISTEMI, Društveni informacijski sistem i informacijski sistem organizacija udruženog rada, Informator, Zagreb, 1978.
7. Vučinić M., UVOD U SISTEM OPŠTENARODNE ODBRANE, Vojnoizdavački zavod, Beograd, 1980.
8. * * * * * USTAV SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE
9. * * * * * ZAKON O OPĆENARODNOJ OBRANI, Službeni list SFRJ, 22/74.
10. * * * * * STAVOVI AKCIONE KONFERENCIJE KOMUNISTA O IDEJNO POLITIČKIM ZADACIMA O BRŽEM RAZVOJU MALEPRIVREDE, Centralni komitet SKJ - Predsedništvo, Beograd, 1987.
11. * * * * * MJESTO I ULOGA MALE PRIVREDE U POLITICI STRUKTURNOG PRILAGOĐAVANJA PRIVREDI, Privredna komora Hrvatske, Zagreb, 1987.
12. * * * * * IDEJNO-POLITIČKI ZADACI SAVEZA KOMUNISTA U BRŽEM RAZVOJU MALE PRIVREDE (TEZE), Predsedništvo CK SKJ; Predsedništvo veća SSJ; Privredna komora Jugoslavije, Beograd, 1987.
13. * * * * * ZAKON O PODUZEĆIMA, Službeni list SFRJ, 77/1988.
14. * * * * * ZAKON O RAČUNOVODSTVU, Službeni list SFRJ, 12/1989.
15. * * * * * STRATEGIJA ORUŽANE BORBE, Savezni sekretarijat za narodnu obranu, Centar za strategijska istraživanja GŠ JNA, Beograd, 1983.

Hutinski Ž., Bojanić M. Ein Beitrag zum Aufbau des Informationssystems der Einzelwirtschaft in der gesellschaftlich-politischen Gemeinschaft

Zusammenfassung

Bei der Untersuchung wurde festgestellt, dass fuer die Entwicklung der Einzelwirtschaft unentbehrlich ist, ein Informationsundersystem der Einzelwirtschaft als Untersystem des integralen Informationssystems der gesellschaftlich-politischen Gemeinschaft aufzubauen. Damit ermöglicht man schnelle, vollständige und qualitative Informierung der Benutzer ueber die Moeglichkeiten der Einzelwirtschaft sowohl fuer Friedens- als auch fuer Kriegsbedingungen.